

Kalan ka di

Lasana ni Daramani ka lakòlibila



Kòtè labò jèkulu

Balikukalansoba nyémogō	:	Berehima DUNBUYA
Bòli jèkulu kuntigi	:	Berehima DUNBUYA
Nataliye dilanbaga	:	Amadu SANOGO
Kumakan sèbènbagaw	:	A. SANOGO
	:	B. DUNBUYA
	:	D. KONARE
	:	A. KANUTE
Labènbara	:	Mamadu KEYITA
	:	Mamu DANTE
Ja	:	M. H. MAYIGA
	:	M. JARA

DNAFLA - Gafedilanyorò
Bamako - Mali

1986 Mai kalo.



Nyèbila

An ka kòtè nimòrò seginnan kònò, an ye Adama BERETE ka lasigili kibaruya lase aw ma. Adama BERETE tun ye balikukalan baarada nyémogòba ye, kòrò de kèra a ka lasigili sababu ye.

An balimakè Berehima DUNBUYA, n'o tun ye balikukalan baarada nyémogòba dankan ye, o sigira a nò na.

Jòn ye Berehima DUNBUYA ye ?
Balikukalanden caman, sènèkèlanw ani bagangènnaw, mògò caman y'a tògò mè. Berehima DUNBUYA ye kalambaw kë an ka jamana ni jamana wèrèw kònò. A tilala kalan na Mosoku, san 1976. Kabini o wata, fo ha se bì ma, a bë baara la balikukalan baarada la Bamakò. A y'a cèsiri kosèbè an ka kanw yiriwali la ani u kalanni ma an ka kalansow kònò. Aw yèrè y'a ka sèbèn dòw kalan aŋ ka kòtèw n'an ka nyètaaw kònò.

Balikukalan baarada mògòw bëe ka bonyè bë Berehima DUNBUYA kan. An hakili la, a ka cèsiri n'a ka hadamadenya bë kë sababu ye ka balikukalan n'an ka kanw yiriwali sabati jamana kònò.

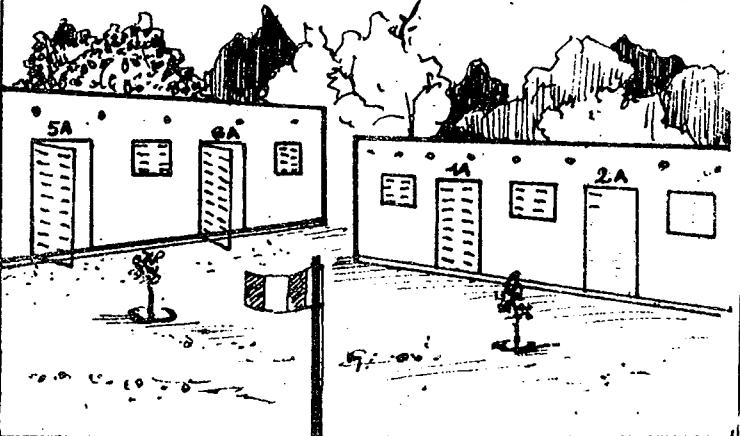
Ka sì jan ni kénèya d'a ma.

Balikukalan baarada
Bamakò



Ni ye muso kelen kalan i ye du kalan,
i ye jamana kalan.

... Ngolobugu lakòliso ye kalan-
so tan ni fila ye o lu tilalen don
wòorò ye, san fòlò fo san wòo-
rònán ...



... Dugu misèn nin minnu bë
a lamini na, o denmisèn bëe
bë na kalan na Ngolobugu -



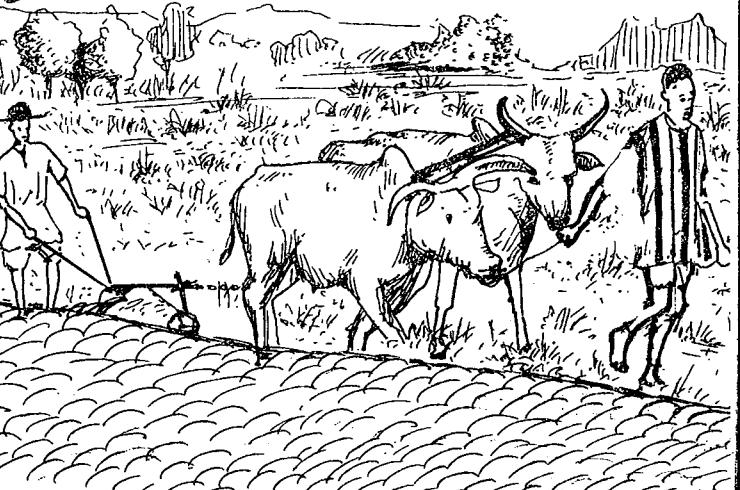
San o san Daramani ni Lasana
bë kalo kònontòn kë taanika-
segin na Ngolobugu ni Zangèbu-



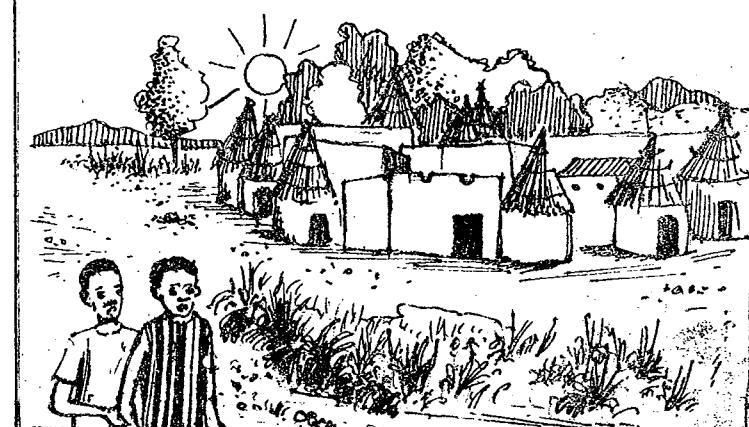
... Lakòlidew bë kalan kë sogò-
ma fè, wula fè, u bë nakò sòn; dòw
yèrè bë baara wérèw kë i n'atò
mónsônya wallima numuya.



... Ni lakòli bilala denmisèn dòw
bë taa bò u somögò la dugu
wérè la, dòw yèrè bë tò u somögòw
senfè baara la -



Daramani ni Lasana tora yan
Zangèbugu walasa k'u somögòw
démè sènè na -



Daramani ni Lasana bē kē nyō-gònfe tuma caman dugu kōnō-

Daramani n'i ma baara kē némé -némé i bē fasa sani lakòli ka ta ...



Eee! Lasana, cogo di mōgō bē se ka ban i fa ka baara ma?

Aaa!?



... Don o don n'bè taa foro la, ka séné kē fo wula fē, n'bè segin ni dōgō ye -

Eeee!?



Cè e ye haloma ye dē...

Munna?...



E t'a dòn k'i bē na kē komandan ye Walima Patòròn dò ye jamana in kan! ?

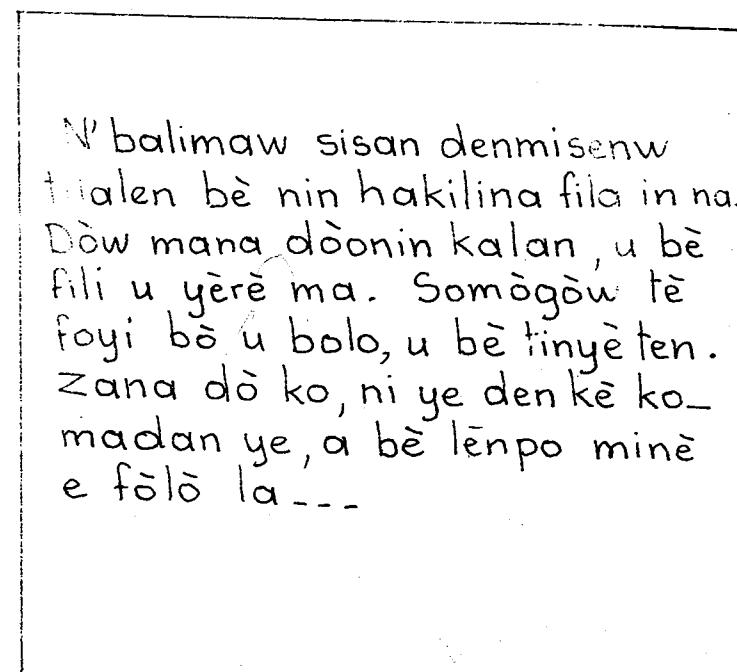
---?



Ka na sòn ni jōnya ma n'terikè !

E... Lasana hakili nyuman tē e lungolō la -



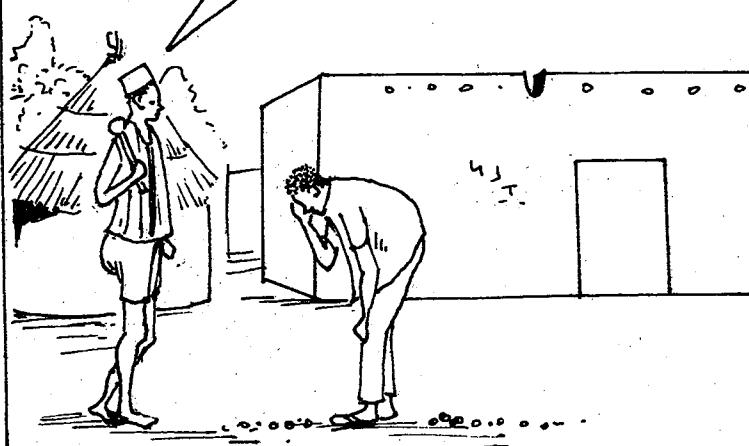


O dugujē, Lasana fa y'a ka da-
ba d'a kan na k'a bē taa foro la ...

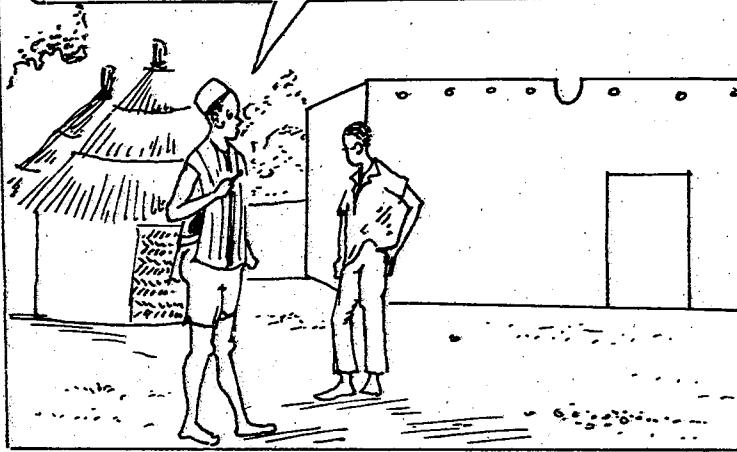
Lasana bila n'nyē an
kataa foro la ...



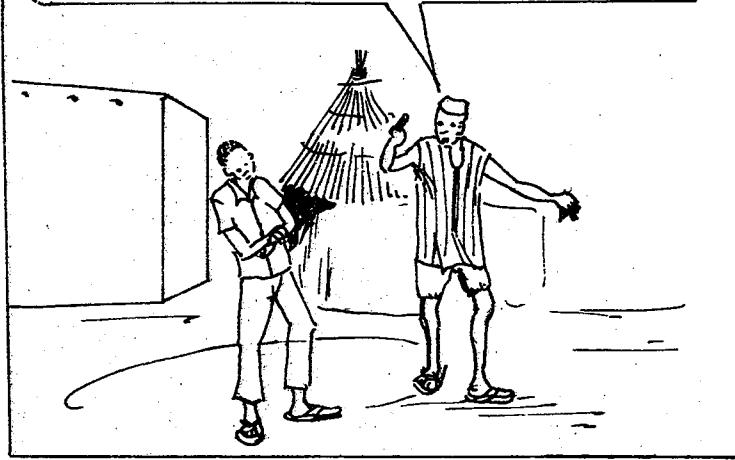
kabini lokōli bilala e ma sōn
baara si ma - Hali kunu, i ma
sōn sagagèn ma i ba bolo! ...



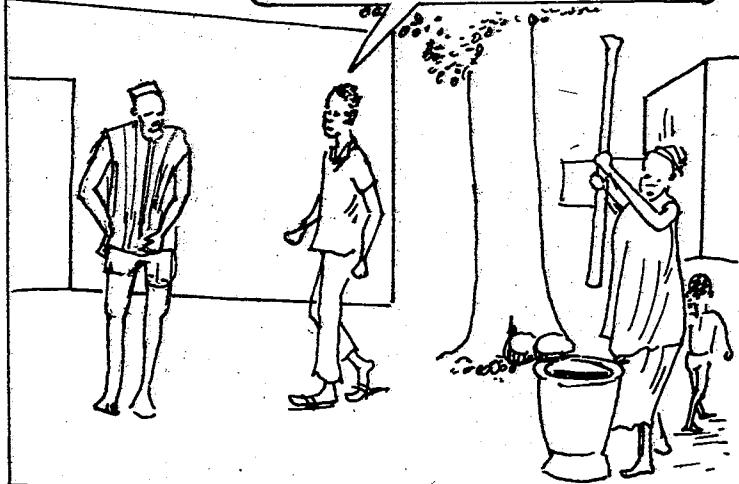
E ka dinyē latigē bē Ala bolo.
ka kē k'i tē sōn ladili kan ma?
Aw karamögō y'o fō wa?



Zanabugu yan E nyōgōn tē
kēwale la - kabini i san saba-
nan i tē sōn an ka baara si ma ...



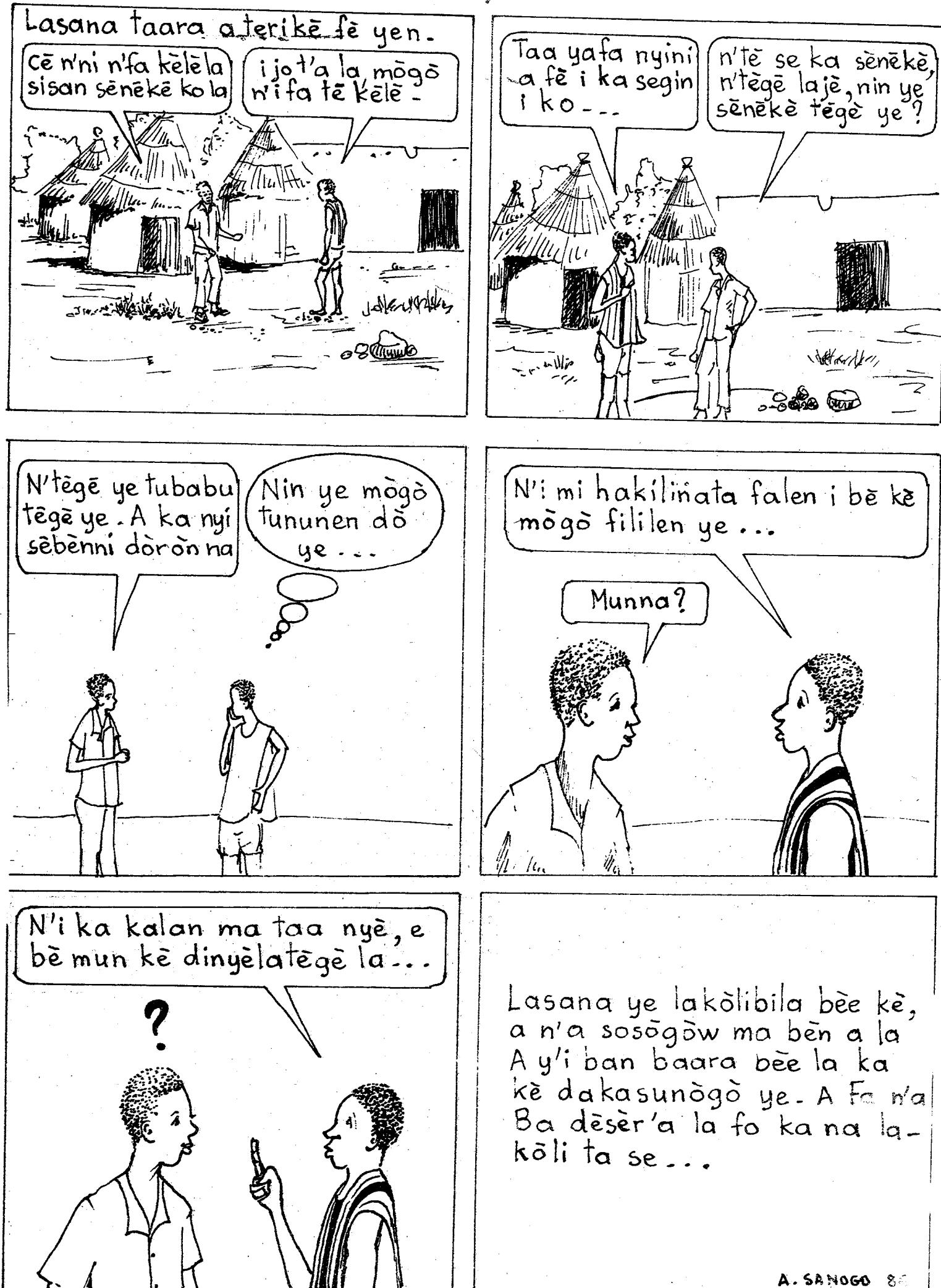
i ko di? Ba n'tē se ka sēnē
kē. A bē mōgō nōgō,
k'i sègēn fana ...



i dangaden in, ne y'i wolo o
la, k'i balo o la fo sisian!

Lasanafa ya gēn.



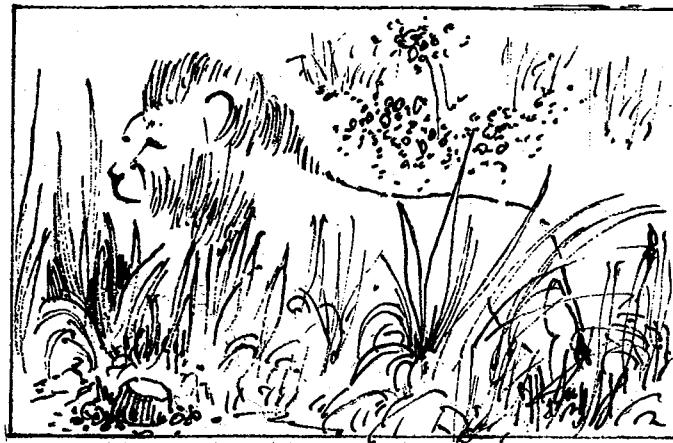


Nsíri : Jaraw Bònsòn

Jara ye jamu ye an fè yan. O ja-
mu in sòròla cogo jumèn ?



Npogötiginin dò de tun bè yen,
a ka cènyè damatèmènen kojugu Cè
caman bòra a nòfè, nka a ma sòn olu
si la.



Dòn dò la, waraba sigilen kungo
kònò, a ye kibaruya in mèn. A fana
y'i labèn ka taa, k'a bè npogötigini
nyinì furu la. A y'i bila hada
madanya sawura la. A y'a yèrè yèlèma
k'i kè kamalen nyumannin ye, kamalen
in ko diyara npogötiginin ye, furu
siri la u nì nyögòn cè.

Furu sirilen, muso y'a cèla sègèrè.
A dògòmuso taara a nòfè u woloba ye
fèn saba di u ma sanni u ka taa. A
ko a den ma :

- N den, i bè nín fèn ninnu minè, u
bèna i kisi ko caman ma dinyèlatigè
kònò. Musakòròba ye gònibulu, kabaku-
run, ani shèfan di à ma.

Cè ka so tun bè fò kungofinba dò
kònò, a kelen de tun bè sigilen yen.
Sògòma o sògòma, cè bè taa sègo nyinì
ni kungo kònò walasa k'a ka denbaya
balo. Se nì kungo cè, a b'i bila wa-
raba sawura la. Dòn dò la, a bilatò
waraba sawura la, dògòmuso y'a ye,
a y'i boli joona ka taa a fò a kòrò-
muso ye. O y'i kanto a ma :
- N dògòmuso, an k'an boli ka taa an
ka so, waraba kana an sòrò yan. Jaa,
ne cè tè mògò ye, waraba de don. U
y'u boli k'u ka dugu sègèrè, nka u
bolitò, waraba y'u ye yòrò jan na, a
fana tugura u kò.

Dògòmuso bolito y'a kòfilè. A ye
waraba ye. A ko a kòròmuso ma :

- N kòròmuso, an jatigi waraba bè an
kò, a bèna kun an na sòoni. U siran-
na ka siran. U ba ye fèn saba minnu
di u ma. Dògòmuso hakili jiginna olu
kò. A ye gònibulu fòlò bila ka bin,
nyè tugun ani a yèlè cè, o yòrò kèra
yòrò tulenba ye. Waraba ye gèlèyaba
sòrò tu in tigèli la. Dògòmuso ye
mun wèrè fili ? A ye kabakuru fili
a kòfè, o kèra tintinba ye u ni wa-
raba cè. Waraba sègènna kosèbè yanni
a ka jigin ka bò tintin sanfè. Fèn
saban fililen u kòfè, o ye shèfan
ye. Shèfan woyora ka kè bajiba ye u
ni waraba cè. Min fèn saba ninnu bèe
ye waraba lasumaya. A ma se cogoya
si la ka kun a muso la. Waraba se-
len jida la, a y'i da yen, a tèna se
ka ba tigè.



Muso nì a dògònin, sera u bara.
U y'u dantigè u sòmògòw ye. U ye
waati jan kè u faso la.

Dòn dò sògòmada fè, waraba furu-
muso nì a den bòra k'u bè taa ba la
fini ko. Den kasira, ba y'a lada ji-
da la, a ye donkilinin do da a ye.

"Den o, i makun, waraba den i makun
kungotigiden, i makun.

I fa ma fosi juguman kè n na, n y'a
kòlòsi dòròn ko waraba de don n si-
ranna, n ye n boli."

Waraba dalen jida la, a tulo bè
nin bèe la. A wulila k'i nyèsin
muso ma, bawo muso makari ye
minè.

A ko muso ma :

"Muso, i kana siran, ne y'i ka dòn-
kili mèn. Ne b'i to, i sòmògòw ba-
ra :

N den min b'i bolo sìn na, o bè kè
jara ye, ne bè wula kono jara ye.

Jaraw sorocogo de filè nin ye.

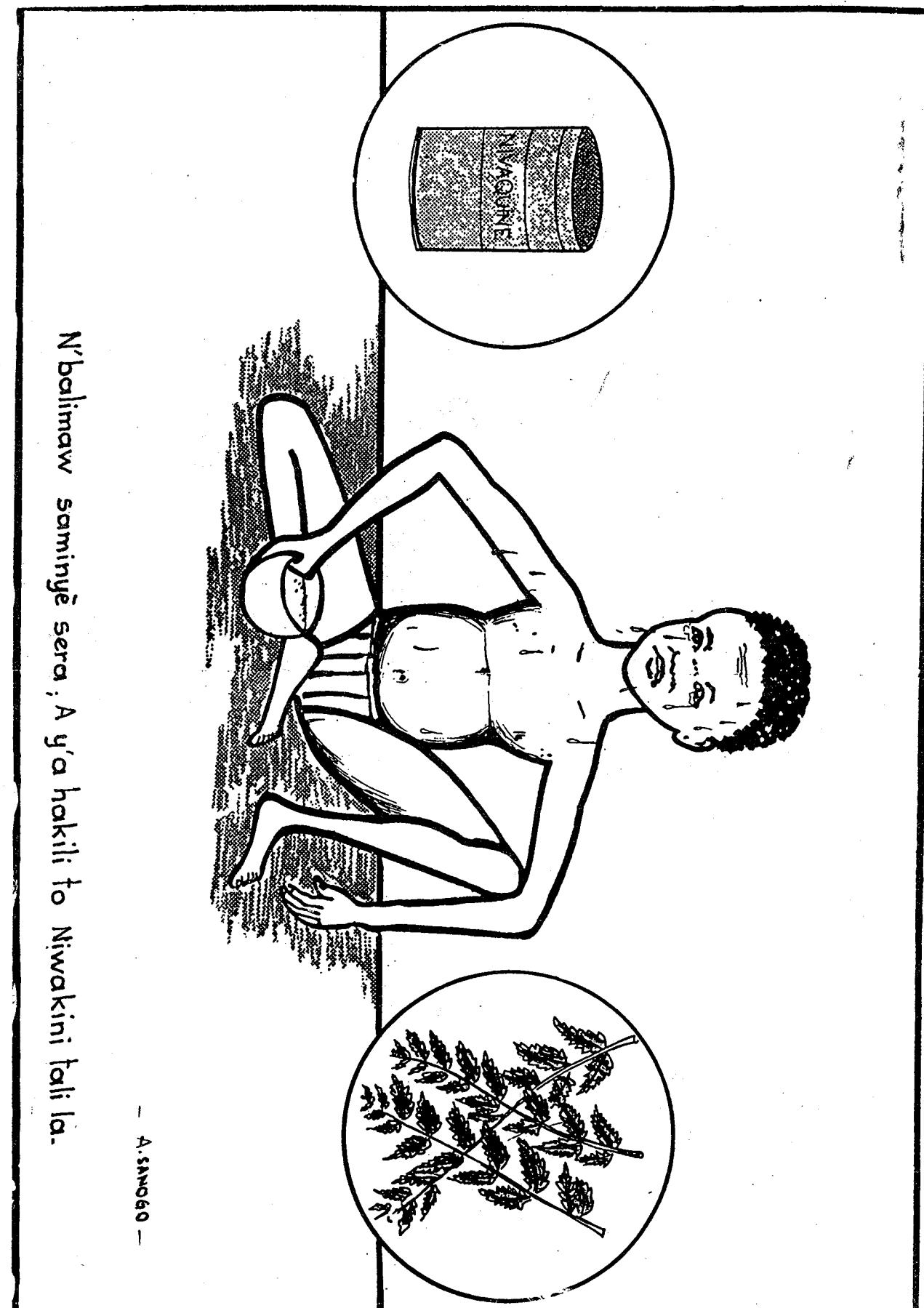
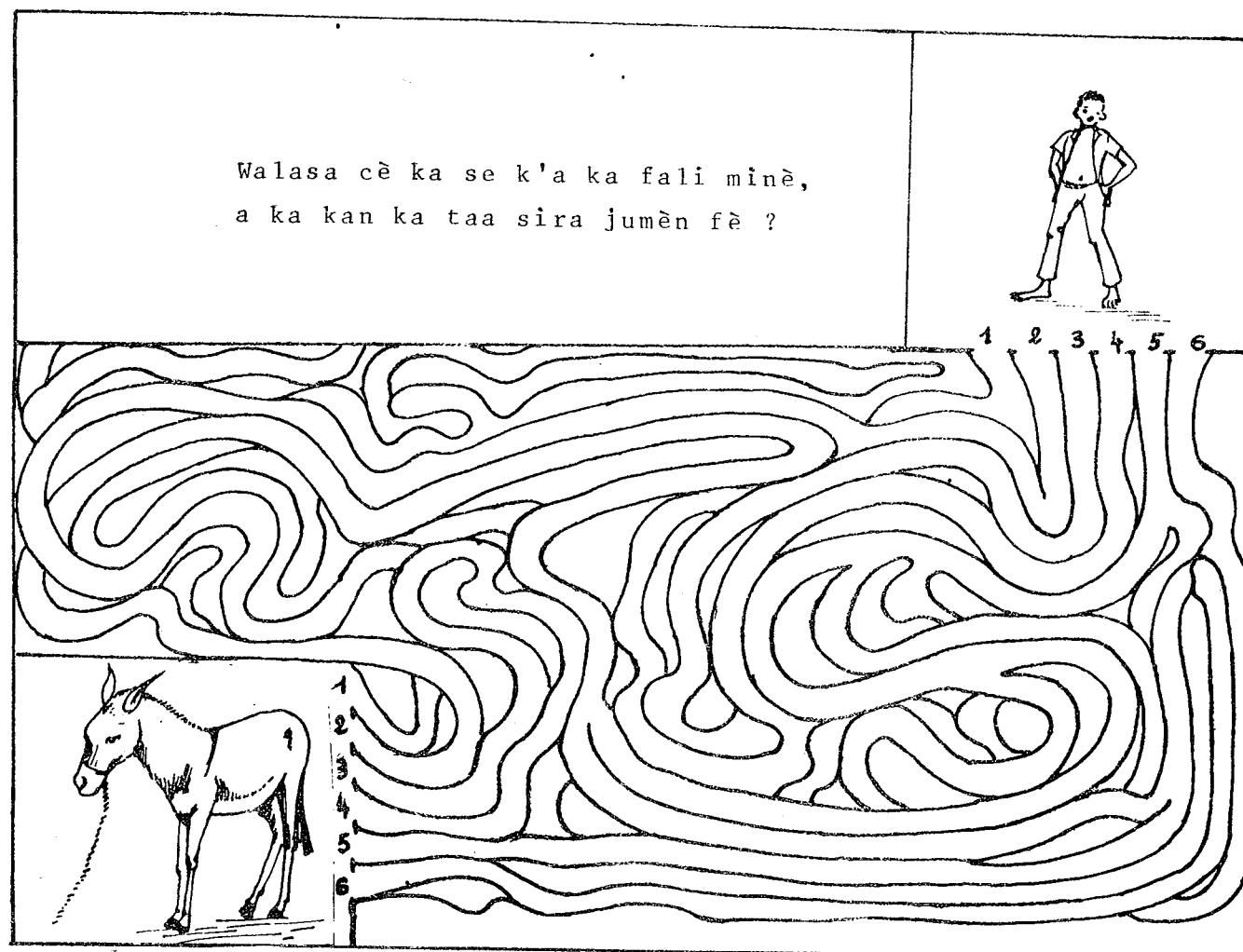
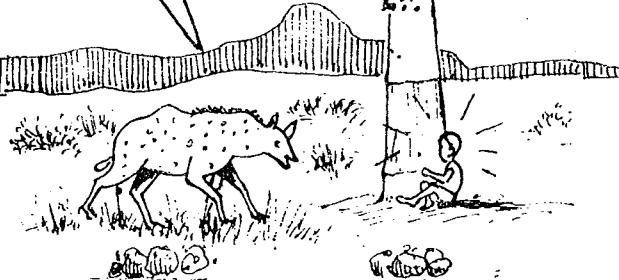


Amidu KANUTE
DNAFLA

Kòrò Suruku ni Alima

Kòrò suruku yalatō bòra den
dò kan, a bè kasira zirasun kò-
rò, a Ba bè zirabulu tigè la. Kòrò
suruku b'a fè ka den dun n'k'oi na-
tara ko fo Ba ka jigi a k'o fa-
na dun.

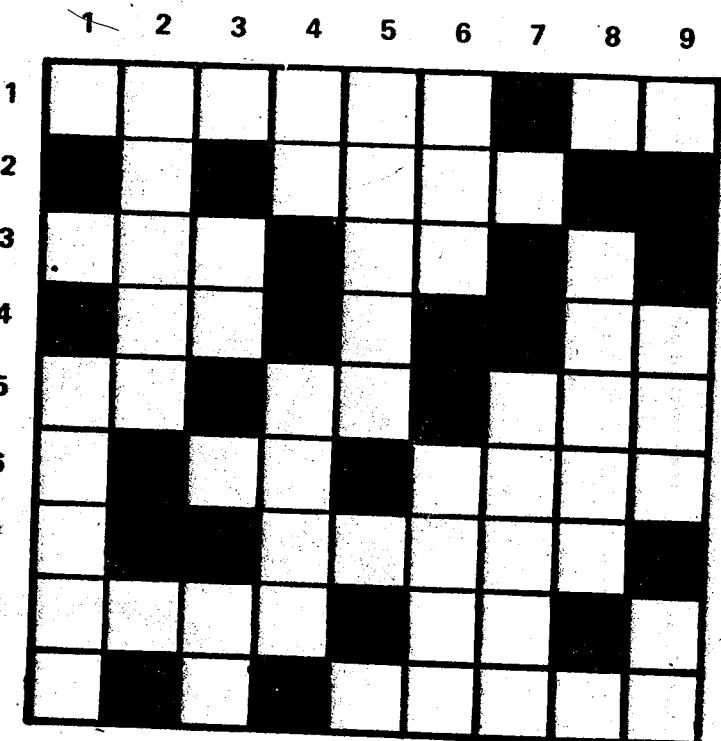
Muso jigi ka
sin di den ma,
kasi manyi
a ma !



ntèntèn

sira dalenw

1. a bè kè ka kun di – ale jamu bè ta tinyè ye
2. o bè bò nònò na
3. n'i ye dòlò kè ten kojugu, i b'i ñiniñana – o ye yèrè jira kan ye
4. k'a sòrò sukaro ma na, ale tun bè kè mònì na. – sani o ka se, kunun de tèmènnà
5. a tè se ka bosokurun suma dun na – n'i fanga y'i wele, i b'o kè joona – n'ale ji ma na, samiyè tè nyè
6. a duman tè mèn bëelè la – n'i sunògòra mògòw bolo, u b'i kè ten dalan kan
7. ale ni faantan tè kélénnyögòn ye
8. o bè jirikòrsigi diya – ale sinji nyögòn tè
9. o ye wuluw kan ye

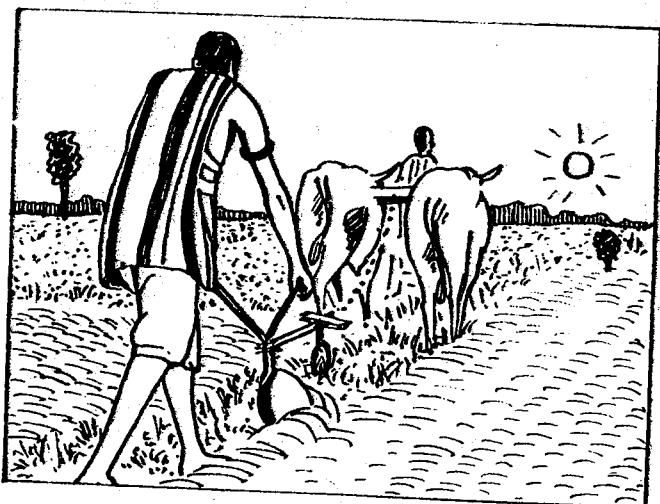
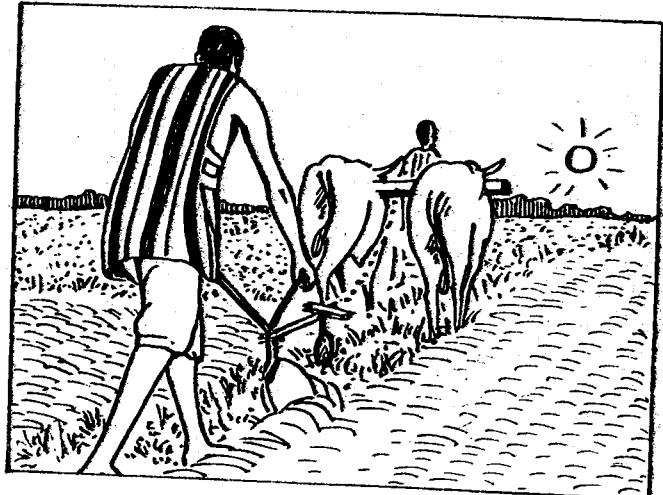


sira jölenw

1. ni ko min kèra o yè, o ko ma nyè
2. n'a jiginna, sokònòna bè sutura
3. o tè mògò salen na – jiri bëe ta bë dun, fo nkunjè ta
4. n'o dara kuma min kan, o b'o sinsi – n'o tè fèn o fèn na, mògò tè tugu o la ka mèn
5. n'o b'i la, bëe b'i niyòròjì sigi
6. sankaw bë «» fò ten de – ni nònò ye dègè min kè ten, o ka di dè

fili wolonwula

a' ye nin ja fila lajè, fili wolonwula bè kelen na. olu ye jumènw ni jumènw ye ?



nyumèn

filimè

sira dalenw : 1. stirte – 2. naare – 3. min – ne – 4. di – bi – 5. bo
– 6. ere – tabo – 7. samaw – 8. abada – 9. ina – aw.
sira jölenw : 1. basi – 2. rido – 3. ni – mi – 4. in – nafa – 5.万eng
– na – san – 6. na – lada – 7. teama – 8. suma – ba – 9. wawow



Kalan ka di